

Düşün, düşün...

Haftalık Düşünce Özgürlüğü Bülteni

(Sayı 9/19, 1 Mart 2019)

Geçen hafta neler oldu?

*** Suriye'de Kürtlere yönelik askeri bir harekât şimdilik gündemden düşerken Cumhurbaşkanı, HDP'li belediyeleri hedef alarak yine kayyum tehdidinde bulundu; "...anında, hiç beklemeden yine biz kayyumları atarız" dedi.

*** AKP içindeki muhaliflerin parti kuracağı yönündeki haberlerin sayısı arttı. İddialarla ilgili "daha önce kuranlar oldu ama akıbetleri belli" diyen Erdoğan "Dava adamıysan davana ihanetin olmaması lazım" şeklinde konuştu.

*** Erdoğan, Twitter'da "Bugün Türkiye'de iki ittifak karşı karşıyadır" başlıklı bir görsel paylaştı. Kendine destek vermeyen bütün yurttaşları terör örgütleri ile bağlantılı ilan eden, siyasi muhaliflerini "düşman" olarak gösteren Cumhurbaşkanı adeta ülkeyi ikiye böldü.

*** Binali Yıldırım'ın İstanbul Belediye Başkanı adaylığı için istifa etmesinin ardından AKP'li Mustafa Şentop TBMM'nin yeni başkanı seçildi.

*** Selahattin Demirtaş, tahliye edilmesi yönünde verilen AİHM kararının uygulanmaması nedeniyle AİHM Büyük Daire'ye başvurdu; dosyanın ifade özgürlüğü ihlali yönünden de incelenmesini istedi.

*** Osman Kavala başta olmak üzere çok sayıda yurttaş iddianamesiz bir şekilde aylarca cezaevinde tutulurken AYM, "davanın karmaşıklığı, sanık ve müşteki sayısının fazla olması, gibi nedenler uzun süre mahkeme/hâkim huzuruna çıkarılmamanın haklı gerekçesi olarak kabul edilemez" dedi.

*** İnsan hakları örgütleri Osman Kavala ve 15 hak savunucusu hakkındaki iddianame ve suçlamalara dair ortak bir basın toplantısı düzenledi; "Sivil toplumu yok etme çabasına karşı bir aradayız" dedi.

*** Cumhuriyet davası kararı temyiz edilirken, beş yılın altında hapis cezası alanlara temyiz yolunu kapatan yasanın iptali için AYM'de dava açılması da istendi. Yargıtay Başkanı "Beş yıl altı cezaların istinafta kesinleşmesi hak kayıplarına neden olabilir. Ancak bu konunun yasa değişikliği ile çözülmesi gerekir" diye konuştu.

*** Gazeteci ve ressam Zehra Doğan, "terör örgütü propagandası" suçundan iki yılı aşkın süre hapis yattıktan sonra tahliye edildi. Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın verilerine göre 26 Şubat tarihi itibarıyla halen 135 gazeteci cezaevinde bulunuyor. CHP 26. Dönem Milletvekili Barış Yarkadaş'ın paylaştığı verilere göre son bir ayda 46 gazeteci mahkemeye çıktı; 4'ü 6 yıl 8 ay 15 gün hapse mahkum edildi. 41 habere erişim engellendi.

*** "Barış İçin Akademisyenler" bildirisini nedeniyle ceza alan bilim insanlarının sayısı 137'ye ulaştı. Yaklaşık bir buçuk yıldır süren yargılamalarda ilk kez bir üye hakim beraat kararı verilmesi yönünde görüş bildirdi.

“Sivil toplumu yok etme çabasına karşı bir aradayız”

İnsan hakları örgütleri Osman Kavala ve 15 hak savunucusu hakkındaki iddianame ve suçlamalara dair ortak bir basın toplantısı düzenledi. Açıklamada sivil topluma yönelik giderek artan baskılara ve sivil toplumun suçlu haline getirilmesine son verilmesi çağrısı yapıldı, hak savunucularına yönelik

her türlü saldırıya karşı yanyana durulacağı mesajı verildi. “Hükümeti ortadan kaldırmaya teşebbüs”, “üyelik ve propaganda” gibi mesnetsiz iddialarla açılan davaların hak savunucularını susturmak için kullanıldığı belirtilerek, devletin, insan hakları savunucularının düşünce ve ifade özgürlüğü, barışçıl toplantı ve örgütlenme özgürlüğü olmak üzere tüm haklarını korumakla yükümlü olduğu vurgulandı. “[Sivil Toplumunu Yok Etme Çabasına Karşı Bir Aradayız](#)” başlıklı metni imzalayan sivil toplum örgütleri şöyle: Civil Rights Defenders, Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Hak İnisyatifi Derneği, Hakikat Adalet Hafıza Merkezi, İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Uluslararası Af Örgütü, Yurttaşlık Derneği.

Akademisyen yargılamalarında mahkumiyet kararına ilk kez beraat şerhi düşüldü

Barış İçin Akademisyenlerin “Bu Suça Ortak Olmayacağız” bildirisini imzaladıkları için yargılanan bilim insanlarından 7’si daha “örgüt propagandası” suçlamasıyla mahkum

edildi. 6 akademisyen 1 yıl 3’er ay, 1 akademisyen 1 yıl 10 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı. Tüm cezalarda hükmün açıklanması geri bırakıldı. Doç. Dr. Candan Badem’in mahkumiyet kararına üye hakimlerden biri muhalefet şerhi düşü. Yaklaşık bir buçuk yıldır süren akademisyen yargılamalarında ilk kez bir üye hakim tarafından beraat kararı verilmesi yönünde görüş bildirildi. Derlediğimiz verilere göre bildiri nedeniyle ceza alan bilim insanlarının sayısı 137’ye, verilen cezaların toplamı da 205 yıl 6 aya ulaşırken, 28 akademisyenin (toplamda 53 yıl 8 ay hapis) cezaları ertelenmedi. Konuyla ilgili Barış için Akademisyenler İnisyatifi’nin paylaştığı verilere <https://goo.gl/KGktHa> adresinden erişebilirsiniz.

Cumhuriyet Davası kararı Yargıtay’a taşındı

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi’nin Cumhuriyet davası için verdiği karara, Yargıtay’da itiraz edildi. Mahkumiyet kararlarının açıkça hukuka aykırı olması nedeniyle bozulması gerektiği vurgulanan

dilekçede, Yüksek Mahkemeden beş yılın altında hapis cezası alanların da temyiz hakkının olduğunun kabul edilmesi talep edildi, bu isimlere temyiz yolunu kapatan yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'nde dava açılması istendi.

208 sayfalık temyiz dilekçesinde davanın basın özgürlüğüne vurulmuş telafisi zor bir darbe olduğu belirtilerek kararın kesinleşmesi durumunda Türkiye'de özgür yayıncılık / gazetecilik faaliyetinin yargı eliyle sona erdirileceği ifade edildi. Ayrıca "hürriyeti bağlayıcı cezalar bakımından temyiz yolunun bir kısım mahkumiyetler için açık, bir kısım yönünden kapalı olmasının kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkına aykırı olduğu" ve "temyiz hakkı" ile "eşitlik" ilkesini zedelediği değerlendirildi.

Fikret Başkaya hakkında "örgüt propagandası" suçlamasıyla dava açıldı

Özgür Üniversite'nin bağlı olduğu Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı Başkanı ve kurucusu, yazar Fikret Başkaya hakkında "Asıl Terör Devlet Terörüdür" başlıklı yazısı nedeniyle dava açıldı. Özgür Üniversite'nin internet sitesinde 7 Kasım 2016 tarihinde

yayımlanan yazı nedeniyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla açılan davanın ilk duruşması 21 Mart 2019 saat 09.30'da Ankara 21. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek. Söz konusu yazıya <https://goo.gl/n8Muya> adresinden erişebilirsiniz.

"Erdoğan'a hakaret"

Diyarbakır 13. Asliye Ceza Mahkemesi, HDP eski Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ı "Cumhurbaşkanı'na hakaret" suçlamasıyla 1 yıl 6 ay hapse mahkum etti. HDP'li vekillere yönelik 2016 yılının Kasım ayında başlatılan operasyonlar kapsamında tutuklanan Yüksekdağ, gözaltındayken verdiği ifade nedeniyle yargılanıyordu. Halen

tutuklu bulunan Yüksekdağ ifadesinde Erdoğan'ın "*şaibelerle dolu bir siyasi geçmişi*" olduğunu belirtmişti.

Gezi Parkı eylemleri döneminde yaptığı sosyal medya paylaşımları nedeniyle yargılanan EMEP üyesi Adnan Karataş ise "Erdoğan'a hakaret"ten 5 bin 800 TL para cezasına çarptırıldı.

Sinema Emekçileri Sendikası Genel Başkanı Zafer Ayden ve Beyoğlu Kent Savunması üyesi Deniz Özgür hakkında 12 Ekim 2015 tarihinde İstanbul Galatasaray Meydanı'nda yapılan 10 Ekim Ankara Gar Katliamı protestosu nedeniyle açılan dava beraatle sonuçlandı. İstanbul 32. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanan iki isim eylemde atılan sloganlar nedeniyle "Erdoğan'a hakaret" ile suçlanıyordu.

Yargılanan sosyal medya kullanıcıları

Genel seçimler öncesinde Suruç'ta 4 kişinin hayatını kaybettiği silahlı kavgayla ilgili olarak “Suruç'taki olayların sebebi Muharrem İnce'dir” diyen İçişleri Bakanı'na sosyal medya hesabı üzerinden tepki

gösteren CHP İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu hakkında “kamu görevlisine görevinden dolayı alenen hakaret” suçlamasıyla fezleke düzenlendi.

Diyarbakır 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Facebook'ta biri dört, biri beş yıl önce beğendiği iki fotoğraf nedeniyle yargılanan Aziz Turay'ı “terör örgütü propagandası” suçlamasıyla 1 yıl 7 ay hapse mahkum etti.

İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi, Facebook paylaşımları nedeniyle yargılanan Sedat K. isimli yurttaş “örgüt propagandası” suçlamasıyla 3 yıl 1 ay 15 gün, “Cumhurbaşkanı'na hakaret” suçlamasıyla da 2 yıl 5 ay 5 gün hapse mahkum etti.

Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığı, emekli öğretmen Ü.N. hakkında aralarında karikatür, fotoğraf ve yorumların bulunduğu 7 ayrı Facebook paylaşımı nedeniyle “Cumhurbaşkanı'na hakaret” suçundan iddianame düzenledi. Savcılık öğretmen hakkında “halkı aşağılama”, “halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılama” ve “kurul halinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret” suçlarından iki ayrı soruşturma açtı.

Toplantı ve gösteri hakkı

KHK ile ihraç edilen ve 2 yıldır “İşimizi istiyoruz” sloganıyla eylem yapan eğitimciler Nursel Tanrıverdi ile Selvi Polat, Bakırköy 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından “kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemek” suçlamasıyla tutuklandı. İki isim daha önce aynı sebeple tutuklanıp yargılanmış, 14 Şubat'ta beraat etmişler ve

haklarında konulan “Bakırköy meydanına 200 metreden fazla yaklaşmama” kararı da kaldırılmıştı. Eğitimciler bu kez de “meydana 100 metreden fazla yaklaşmama” şeklindeki adli kontrol kararına uymadıkları için tutuklandı.

2018 İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü'nde gözaltına alınan altı kişi hakkında “2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet”, “görevi yapturmamak için direnme” ve “trafik güvenliğini tehlikeye sokma” suçlamalarıyla dava açıldı. Davanın ilk duruşması 18 Nisan'da görülecek.

Cezasızlık

KHK ile ihraç edildikleri işlerine geri dönmek için açlık grevi yapan eğitimciler Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'ya destek eyleminde Gülsüm Elvan'ı gözaltına alırken kolunu kıran polisler hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildi. Polislerin zor kullanma yetkilerini kullandığını ve Elvan'ın kolunun kırılmasına sebebiyet veren eylemin

ne şekilde meydana geldiğinin bilinmediğini savunan savcılık, Elvan'ın "gözaltı sırasında ters hareket nedeniyle" kolunu kırmış olabileceğini öne sürdü.

Gezi Parkı eylemlerinde İstanbul, Okmeydanı'nda biber gazı fişegiyle vurulan ve hayatını kaybeden Berkin Elvan'la ilgili davada Berkin'in vurulmasından 6 yıl sonra olay yerinde bilirkişi eşliğinde keşif yapılmasına hükmedildi. İstanbul 17. Ağır Ceza Mahkemesi sanık polis Fatih Dalgali'nin tutuklanması talebini yine reddetti.

Diyarbakır'da 2017 yılında düzenlenen Newroz kutlamasında polis tarafından vurularak öldürülen Kemal Kurkut'la ilgili davada, Ulusal Kriminal Büro raporu açıklandı. Raporda, "polis Y.Ş.'nin Kemal Kurkut'u hedef alarak doğrudan ateş ettiği ve Kurkut'u öldüren kişinin sanık polis Y.Ş. olduğu" tespitine yer verildi. Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi sanık polisin tutuklanması talebini yine reddetti.

Cinsel istismar vakalarına yayın yasağı

Bingöl, Antalya, İzmir ve Kırşehir'deki dört ayrı cinsel istismar vakası ile Kars'ta kaybolduktan 7 gün sonra cesedi bulunan 9 yaşındaki Sedanur Güzel cinayetiyle ilgili haberlere, Sulh Ceza Hakimlikleri tarafından

yayın yasakları getirildi. Soruşturmaları süren olaylarla ilgili internetin de dahil olduğu yasaklama, 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 3/2 maddesine dayandırıldı. Söz konusu kanun maddesinde "başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlakının, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması; devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi; yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması" gibi gerekçelerle basın özgürlüğünün kısıtlanabileceği düzenleniyor.

AYM kararları

Anayasa Mahkemesi (AYM), 13 ay tutuklu kaldıktan sonra ilk duruşmada beraat eden yurttaşın başvurusunda "makul sürede mahkemeye çıkarılmadığı" için özgürlük ve güvenlik hakkının ihlal edildiğine karar verdi. "Davanın karmaşıklığı, sanık ve müşteki sayısının fazla olması, bu kadar

uzun süre mahkeme/hâkim huzuruna çıkarılmamanın haklı gerekçesi olarak kabul edilemez” diyen AYM, 5 bin TL tazminat ödenmesine de hükmetti. 4 Nisan 2012 tarihinde gözaltına alınarak tutuklanan başvuru hakkında “silahlı terör örgütüne üye olma, mala zarar verme, terör örgütü propagandası yapma ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etme” iddialarından kamu davası açılmış, tutuklandıktan 13 ay sonra görülen ilk duruşmada ise hakkında beraat kararı verilmişti.

AYM, bağlı buldukları kurumları eleştirdikleri yazıları nedeniyle ceza alan serbest muhasebeci mali müşavir Metin Yalçın ve tiyatro sanatçısı Tuncer Yığcı'nın başvurularında ifade özgürlüğü ihlali kararı verdi. AYM, muhalefet etme ve görüş açıklamanın, “*demokratik bir katılım için vazgeçilmez olduğunu*” vurguladı. Balıkesir Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası üyesi Yalçın'a, Demokrat Muhasebeci Mali Müşavirler tarafından çıkarılan “Fername” adlı bültendeki “Soruyoruz!” başlıklı yazı nedeniyle uyarı cezası verilmişti. Ankara Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü'nde görev yapan Yığcı'ya da sadece devlet tiyatrosu çalışanlarının üye olduğu bir elektronik posta grubunda paylaştığı “Sanat ve Yönetim Kurulu'nun 3 yıllık kararlarını nasıl elde ettim?” başlıklı yazısı nedeniyle kınama cezası verilmişti.

Edebiyatımızın büyük kalemi, eserleri 40'tan fazla dile çevrilmiş ve sayısız ödüller almış Yaşar Kemal aramızdan ayrılmış 4 yıl oldu; 24 yıl önce Alman Der Spiegel dergisinde yayınlanan, “Yalanlar Seferi” adlı makalesi nedeniyle DGM'de yargılanması girişimimizin doğmasına da neden olan büyük yazarımızı saygıyla anıyoruz.

Peki DGM mi Yaşar Kemal'i yargılamıştı, o mu DGM'yi?

Yaşar Kemal yargılandığı makalesini şöyle bitiriyordu; “*21. yüzyılda insanlığa karşı işlenmiş suçlar birbiri ardına gün ışığına çıkartılacak ve mahkûm edilecektir. Ancak bu, alışılmış mahkemelerden olmayacaktır; çünkü ülkenin onuru, onun insanlığı, mahkeme önüne çıkarılacaktır.*”

DÜŞÜNCE SUÇU DURUŞMALARI

- Mezopotamya Ajansı muhabiri Ahmet Kanbal'ın sosyal medya hesapları üzerinden yaptığı Afrin paylaşımları nedeniyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılandığı davanın ikinci duruşması İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Bir sonraki duruşma 19 Mart 2019 tarihine ertelendi.

- Federal Kürdistan Bölgesi'nde yayın yapan NRT TV kameramanı Rojhat Doğru hakkında "devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma", "kasten yaralama" suçlarından açılan davanın ikinci duruşması görüldü. Doğru, hakkında yurt dışına çıkış yasağı ve cumartesi günleri imza atması yönünde adli kontrol tedbiri uygulanmasına karar verilerek tahliye edildi.
- 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kapatılan Özgür Gündem gazetesi ile dayanışmak amacıyla başlatılan "Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği" kampanyasına katılan ve "örgüt propagandası yapmak" ile suçlanan Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, yazar Ahmet Nesin ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Başkanı Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın yargılandığı dava İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Bir sonraki duruşma 15 Nisan 2019 saat 10:00'da görülecek.
- İstanbul Okmeydanı'nda Gezi eylemleri sırasında, 16 Haziran 2013'te polislin attığı gaz fişeginin başına isabet etmesi sonucu 269 gün yoğun bakımda kaldıktan sonra hayatını kaybeden Berkin Elvan'ın öldürülmesine ilişkin açılan davanın onuncu duruşması İstanbul 17. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Berkin Elvan'ın vurulduğu yerde 10 Nisan'da keşif yapılmasına karar verilirken, bir sonraki duruşma 8 Mayıs 2019 tarihine ertelendi.
- Aralarında CHP eski Milletvekili Eren Erdem'in de bulunduğu 12 kişinin "terör örgütü üyeliği", "terör örgütüne üye olmamakla birlikte yardım ve yataklık etmek" ve "soruşturmanın gizliliğini ihlal etmek" suçlamalarıyla yargılandığı Karşı Gazetesi Davası'nın duruşması İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Bültenimiz yayına girdiğinde davada herhangi bir sonuç veya erteleme tarihi açıklanmamıştı.
- Barış İçin Akademisyenlerin "Bu Suça Ortak Olmayacağız" bildirisini imzaladıkları için yargılanan barış akademisyenlerinin davalarına bu hafta da farklı mahkemelerde devam edildi. İstanbul 14., 36. ve 37. Ağır Ceza Mahkemeleri'nde görülen davalarda altı akademisyene daha 1 yıl 3 ay, İstanbul 33. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davalarda ise bir akademisyene 1 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası verildi. Yaklaşık bir buçuk yıldır süren akademisyen yargılamalarında ilk kez bir üye hakim tarafından 1 yıl 10 ay 15 günlük hapis cezasının verildiği davada beraat kararı verilmesi yönünde görüş bildirildi. Cezalarda hükmün açıklanması geri bırakıldı.

GELECEK HAFTANIN DURUŞMALARI

- Halkların Demokratik Partisi (HDP) önceki dönem tutuklu milletvekillerinden Gülser Yıldırım hakkında 2012 ile 2016 yılları arasında yapmış olduğu konuşmalardan 18 yıl 3 aya kadar hapis cezası istemiyle açılan davanın 11. duruşması 4 Mart Pazartesi günü Mardin 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.
- Zeytindalı Operasyonu sırasında "Afrin'e Saldırı Kaosu Derinleştirir" başlıklı yazılı bir açıklama yapan Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) Merkez Yürütme Kurulu (MYK) üyesi 7 kişinin "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" ve "örgüt propagandası" ile suçlandığı davanın bir sonraki duruşması 7 Mart 2019 tarihinde Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.
- Evrensel gazetesi genel yayın yönetmeni Fatih Polat hakkında Melih Gökçek'in şikayet etmesi üzerine "kişiler arası haberleşmenin gizliliğini ihlal etmek" suçlamasıyla açılan davanın duruşması 7 Mart Perşembe günü saat 11:05'te İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.
- Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Yasin Kobulan hakkında "zincirleme şekilde terör örgütü propagandası yapmak" iddiasıyla açılan davanın üçüncü duruşması 8 Mart Cuma günü İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

- Barış İçin Akademisyenler'in "Bu Suça Ortak Olmayacağız" isimli bildirisini imzaladıkları için "rgt propagandası" suçlamasıyla yargılanan barış akademisyenlerinin davaları önümüzdeki hafta da farklı mahkemelerde devam edecek.